

»Kritiki so namreč nagnjeni k temu, da iščejo samo ali predvsem slabo, zato so zelo pogosto resnično krivični, če že ne v podrobnostih, pa vsekakor v celotni presoji, saj s svojim napihovanjem posameznosti nehote, ali pa hote, skazujejo splošen vtis o nekem delu ... Na njihova mnenja ne dam kaj dosti, saj so nadvse enostranska ali celo pristranska. Vsi po vrsti namreč izhajajo iz takšnih ali drugačnih teorij in potem nanje nategujejo literaturo. Na splošno mislim, da je naša trenutna literarna kritika kup plesnive duhovne zmede in da je ni jemati resno; in osebno je tudi ne jemljem.«

Janez Menart, Sodobnost 1, leto 1979

»Če je naloga kritike, da pisatelja potolče in dotolče, bralcem pa predstavi njegovo delo kot manjvredno, potem ne vem, komu naj bi koristila ... To seveda ne pomeni, da bi moral biti kritik slep za napake dela, ki ga ocenjuje. Pri nas pa je dostikrat tako, da so kritiki slepi za napake svojih prijateljev, delo vseh drugih pa odklanjajo; imamo tudi kritike, ki kratkomalo odklanjajo vse po načelu: Če vse okoli sebe pokosim, ostane edino jaz velik. Toda knjige gredo svojo pot in zanimivo je, da negativna ocena ni še nikoli vzela dobremu delu bralcev. Kritika, ki se odlikuje z resnično prenikavostjo in umetniško delo s svojimi dognanji izpopolnjuje, je seveda redka, in ne le pri nas.«

Mira Mihelič, Sodobnost 1, leto 1979

»V resnici imamo hladno vojno tudi v kritiki in literaturi, nimamo pa estetsko samostojne in estetsko stvarne kritike ... Zato pa vlada anarhija in klikarstvo, kakor še nikoli v slovenski kritiki in književnosti. Izjeme so redke in komaj slišne, saj se v hrušču in trušču ekshibicij, bulvarske provokativnosti in provincialnega snobizma izgubljujejo, kakor se v takšnem vzdušju morata dušiti vsak resnično umetniški zalet in ustvarjalnost.«

Bratko Kreft, Sodobnost 1, leto 1979

»Ne jezim se več na kritike, ampak jim ne posvečam kakšne posebne pozornosti. Naši kritiki pišejo skoz dela, ki jih obravnavajo, predvsem o lastnih težavah ... Kritike so bolj namenjene bralcem kritik, bralcem, ki se ukvarjajo s knjigami, kot pa tistim, ki knjige pišejo. Zame so oboje, tiste, ki so afirmativne za moje delo, ali tiste, ki ga uničujejo, enako nezanimive. O mojem delu mi povejo manj, kot vem o njem sam ... Sploh pa, kolikor več besed se prilepi za moje delo, slabše zanj. Besede ocenjevalcev in kritikov so kot ose, ki se prilepijo na jabolko in ga preluknjajo. Ga skrijejo očem, ga naredijo neužitnega, ga skisajo, ga segni-jejo. To je vse in taka usoda čaka vsako delo.«

Dane Zajc, Sodobnost 1, leto 1979

»Spomnimo se Jenkovega primera pred sto deset in več leti. Ob izidu njegovih Pesmi leta 1865 je Luka Svetec objavil v Novicah oceno, mestoma pohvalno, v resnici pa je v imenu legitimne ideologije tedanje družbe, v imenu nacionalnega pragmatizma in skrajno moralistično pedagoškega pojmovanja literature Jenkove pesmi zavrnil. Rahločutnega pesnika je negativna kritika potrdila v pretirani samokritičnosti in do take mere stopnjevala v njem nekonstruktivno razpoloženje, da je za javnost prenehal pesniti. Še v poznejših letih je bil Jenku spomin na lastne pesmi neprijeten.«

France Bernik, Sodobnost 1, leto 1979

»Zdi se, da je današnji modernizem bolj konvencionalen od nekaterih tradicionalistov, ki odkrivajo, kar planetarni scientistični sistem produkcije znakov zakriva: da se je treba znova napotiti iskat ljubezen, občestvo, trpljenje, mejne položaje, smrt. Vem, da to iskanje ne more potekati po starih tirih. Vem, da ne sme biti ideološko. Čutim, da ga sistem koda deformira, izpraznjuje, deviiira, preprečuje; da je preskok v veliko klasično preteklost nemogoč. A sem prepričan, da je potreben velik napor, velika volja, še večja želja, če hočemo znova najti, kar smo izgubili: svet.«

Taras Kermauner, Sodobnost 2, leto 1979

»Cankarjevi recenzenti so bili naivci, teologi in profesorji pač, današnja kritična spremljava literature pa je filozofsko in literarnoteoretsko rafinirana, opremljena z najmodernejšimi prijemi, ki se jim ne more upirati še tako umetelno napisano besedilo. Analitičnih orodij je toliko in mnoga so tako do potankosti nepreključna, ukrojena po zadnji modi -, na voljo je silovit strokovnjaški mehanizem, ki tako rekoč izumlja že tudi pota, na katera se naj odpravijo tudi pisatelji, se pravi tisti, ki so bili nekdanj in so gotovo tudi danes edini poklicani izumljati načine umetniškega izpovedovanja in oblikovanja.«

Franc Zadavec, Sodobnost 2, leto 1979

»Ali je objektivni kritik sploh mogoč? Ali lahko nekdo, ki dojema neko umetniško stvaritev (izrazu vsakokratne umetnine prilagojenimi) čuti, izključi te čute in samo stvaritev sprejema kot povsem neopredeljen objekt zgolj na ravni suhe, brezbarvne, nedoločljive informacije? Ali zgolj informacija lahko določa in omogoča njegovo (tako ali drugačno) vrednotenje? In kaj bi sploh pomenila »objektivnost« te vrste kritiške refleksije? Prepričan sem, da kaj takega sploh ni možno, saj nam to nadvse očitno izpričuje že bežen pogled v preteklost, pa tudi skušnje naše zdajšnjosti: tako »stara« normativna kritika kot tudi vse moderne kritično-interpretativne metode ne morejo iz kritiškega opravila izključiti človeka kot subjekta in njegove lastne, hočeš nočeš venomer navzoče percepcije sveta, prav tako kot tudi nobena umetnina ne more biti produkt samodejnega avtomata.«

Borut Trekman, Sodobnost 2, leto 1979

Pripravila J. B.